

- Niz $(a_n)_{n \in \mathbb{N}}$ zadan je pravilom $a_n = \frac{2 \cdot n + 3}{n + 1}$.
  - Izračunajte graničnu vrijednost L zadanoga niza.
  - Odredite najmanji $n \in \mathbb{N}$ za koji je $|a_n - L| < 10^{-5}$.
- Niz $(b_n)_{n \in \mathbb{N}}$ zadan je pravilom $b_n = \frac{1 - 4 \cdot n}{n + 2}$.
  - Izračunajte graničnu vrijednost L zadanoga niza.
  - Odredite najmanji $n \in \mathbb{N}$ za koji je $|b_n - L| < 10^{-5}$.
- Izračunajte graničnu vrijednost niza $(c_n)_{n \in \mathbb{N}}$ čiji je opći član definiran pravilom $c_n = \left(1 - \frac{2}{n}\right)^{-n}$.
- Izračunajte graničnu vrijednost niza $(d_n)_{n \in \mathbb{N}}$ čiji je opći član definiran pravilom $d_n = \frac{1}{e^2} \cdot \left(\frac{2 \cdot n + 3}{2 \cdot n + 1}\right)^{2 \cdot n}$.
- Izračunajte graničnu vrijednost niza $(e_n)_{n \in \mathbb{N}}$ čiji je opći član definiran pravilom $e_n = \sqrt{4 \cdot n^2 + 8 \cdot n + 7} - 2 \cdot n$.
- Izračunajte graničnu vrijednost niza $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ čiji je opći član definiran pravilom $f_n = 3 \cdot n - \sqrt{9 \cdot n^2 - 36 \cdot n + 37}$.
- Izračunajte graničnu vrijednost $\lim_{x \rightarrow +\infty} \left(2 \cdot x - \sqrt{4 \cdot x^2 - 8 \cdot x + 19}\right)$.
- Izračunajte graničnu vrijednost $\lim_{x \rightarrow -\infty} \left(x + \sqrt{x^2 - x + 1}\right)$.
- Izračunajte graničnu vrijednost $\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{(x+1)^2 + (x-1)^2}{(1-x) \cdot (x+1)}$.
- Izračunajte graničnu vrijednost $\lim_{t \rightarrow +\infty} \frac{(2 \cdot t + 3)^2 + (3 \cdot t - 2)^2}{(7 \cdot t - 8)^2 - (6 \cdot t + 5)^2}$.
- Izračunajte graničnu vrijednost $\lim_{x \rightarrow 0} \left[(1 + 2 \cdot x)^{\frac{1}{3 \cdot x}} \right]$.
- Izračunajte graničnu vrijednost $\lim_{x \rightarrow +\infty} \left(1 + \frac{1}{x^2}\right)^{(2-x) \cdot (x+2)}$.

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU POLYTECHNICUM ZAGABIENSE Elektrotehnički odjel	Matematika 1 (preddiplomski stručni studij elektrotehnike)	Zadaci za demonstrature grupe E i F 8.12.2017.

REZULTATI ZADATAKA

1. a) $L = 2$; b) $n = 100\,000$.
2. a) $L = -4$; b) $n = 899\,999$.
3. e^2 .
4. 1.
5. 2.
6. 6.
7. 2.
8. $-\frac{1}{2}$.
9. -2 .
10. 1.
11. $e^{\frac{2}{3}} = \sqrt[3]{e^2}$.
12. $e^{-1} = \frac{1}{e}$.

UPUTE I RJEŠENJA NEKIH ZADATAKA

$$1. \text{ a) } L = \lim_n a_n = \lim_n \left(\frac{2 \cdot n + 3}{n+1} \right) = \lim_n \left(\frac{\frac{2 \cdot n + 3}{n}}{\frac{n+1}{n}} \right) = \lim_n \left(\frac{2 + \frac{3}{n}}{1 + \frac{1}{n}} \right) = \frac{2+0}{1+0} = 2.$$

$$\begin{aligned} \text{b) } |a_n - L| < 10^{-5} &\Leftrightarrow \left| \frac{2 \cdot n + 3}{n+1} - 2 \right| < 10^{-5} \Leftrightarrow \left| \frac{2 \cdot n + 3 - 2 \cdot (n+1)}{n+1} \right| < 10^{-5} \Leftrightarrow \\ &\Leftrightarrow \left| \frac{1}{n+1} \right| < 10^{-5} \Rightarrow \frac{1}{n+1} < 10^{-5} \Leftrightarrow n+1 > \frac{1}{10^{-5}} \Leftrightarrow n > 99\,999 \Rightarrow n_{\min} = 100\,000. \end{aligned}$$

2. Rješenje analogno kao u Zadatku 1.

$$3. L = \lim_n c_n = \lim_n \left[\left(1 - \frac{2}{n} \right)^{-n} \right] = \lim_n \left\{ \left[1 + \frac{(-2)}{n} \right]^n \right\}^{-1} = \left\{ \lim_n \left[1 + \frac{(-2)}{n} \right]^n \right\}^{-1} = (e^{-2})^{-1} = e^2.$$

4. Zamijenimo $t := 2 \cdot n + 1$. Tada su $2 \cdot n + 3 = t + 2$ i $2 \cdot n = t - 1$. Kad $n \rightarrow +\infty$, onda i $t \rightarrow +\infty$. Tako dobivamo:

$$L = \frac{1}{e^2} \cdot \lim_t \left(\frac{t+2}{t} \right)^{t-1} = \frac{1}{e^2} \cdot \lim_t \left(1 + \frac{2}{t} \right)^{t-1} = \frac{1}{e^2} \cdot \left[\lim_t \left(1 + \frac{2}{t} \right)^t \right] \cdot \left[\lim_t \left(1 + \frac{2}{t} \right)^{-1} \right] = \frac{1}{e^2} \cdot e^2 \cdot 1^{-1} = 1.$$

$$\begin{aligned} 5. L = \lim_n e_n &= \lim_n \left(\sqrt{4 \cdot n^2 + 8 \cdot n + 7} - 2 \cdot n \right) = \lim_n \left[\left(\sqrt{4 \cdot n^2 + 8 \cdot n + 7} - 2 \cdot n \right) \cdot \frac{(\sqrt{4 \cdot n^2 + 8 \cdot n + 7} + 2 \cdot n)}{(\sqrt{4 \cdot n^2 + 8 \cdot n + 7} + 2 \cdot n)} \right] = \\ &= \lim_n \left[\frac{(\sqrt{4 \cdot n^2 + 8 \cdot n + 7})^2 - (2 \cdot n)^2}{\sqrt{4 \cdot n^2 + 8 \cdot n + 7} + 2 \cdot n} \right] = \lim_n \left[\frac{4 \cdot n^2 + 8 \cdot n + 7 - 4 \cdot n^2}{\sqrt{4 \cdot n^2 + 8 \cdot n + 7} + 2 \cdot n} \right] = \lim_n \left(\frac{8 \cdot n + 7}{\sqrt{4 \cdot n^2 + 8 \cdot n + 7} + 2 \cdot n} \right) = \\ &= \lim_n \frac{\frac{8 \cdot n + 7}{n}}{\frac{\sqrt{4 \cdot n^2 + 8 \cdot n + 7}}{n} + 2} = \lim_n \frac{8 + \frac{7}{n}}{\sqrt{\frac{4 \cdot n^2 + 8 \cdot n + 7}{n^2}} + 2} = \lim_n \frac{8 + \frac{7}{n}}{\sqrt{4 + \frac{8}{n} + \frac{7}{n^2}} + 2} = \frac{8+0}{\sqrt{4+0+0}+2} = 2. \end{aligned}$$

6. Rješenje analogno kao u Zadatku 5.

$$\begin{aligned} 7. L = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(2 \cdot x - \sqrt{4 \cdot x^2 - 8 \cdot x + 19} \right) &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \left[\frac{(2 \cdot x - \sqrt{4 \cdot x^2 - 8 \cdot x + 19}) \cdot (2 \cdot x + \sqrt{4 \cdot x^2 - 8 \cdot x + 19})}{2 \cdot x + \sqrt{4 \cdot x^2 - 8 \cdot x + 19}} \right] = \\ &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \left[\frac{4 \cdot x^2 - (4 \cdot x^2 - 8 \cdot x + 19)}{2 \cdot x + \sqrt{4 \cdot x^2 - 8 \cdot x + 19}} \right] = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left[\frac{8 \cdot x + 19}{2 \cdot x + \sqrt{4 \cdot x^2 - 8 \cdot x + 19}} \right] = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{8 + \frac{19}{x}}{2 + \sqrt{4 - 8 \cdot \frac{1}{x} + \frac{19}{x^2}}} = \frac{8+0}{2+\sqrt{4-0+0}} = 2. \end{aligned}$$

$$8. L = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(x + \sqrt{x^2 - x + 1} \right) = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left[\left(x + \sqrt{x^2 - x + 1} \right) \cdot \frac{(x - \sqrt{x^2 - x + 1})}{(x - \sqrt{x^2 - x + 1})} \right] = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left[\frac{x^2 - (\sqrt{x^2 - x + 1})^2}{x - \sqrt{x^2 - x + 1}} \right] =$$

$$= \lim_{x \rightarrow -\infty} \left[\frac{x^2 - (x^2 - x + 1)}{x - \sqrt{x^2 - x + 1}} \right] = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(\frac{x-1}{x - \sqrt{x^2 - x + 1}} \right) = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(\frac{\frac{x-1}{x}}{\frac{x - \sqrt{x^2 - x + 1}}{x}} \right) = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(\frac{1 - \frac{1}{x}}{1 - \frac{\sqrt{x^2 - x + 1}}{x}} \right).$$

Ovdje **ne smijemo** napisati $\frac{\sqrt{x^2 - x + 1}}{x} = \frac{\sqrt{x^2 - x + 1}}{\sqrt{x^2}} = \sqrt{\frac{x^2 - x + 1}{x^2}}$. Naime, znamo da $x \rightarrow -\infty$, pa je x strogo negativan realan broj, a za takve brojeve **ne vrijedi** jednakost $x = \sqrt{x^2}$.

Da bismo mogli izračunati $\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt{x^2 - x + 1}}{x}$ moramo uvesti zamjenu $t = -x$. Odatle je $x = -t$. Očito, kad $x \rightarrow -\infty$, onda $t \rightarrow +\infty$. Tako sada imamo:

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt{x^2 - x + 1}}{x} = \lim_{t \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{(-t)^2 - (-t) + 1}}{(-t)} = \lim_{t \rightarrow +\infty} \left(-\frac{\sqrt{t^2 + t + 1}}{t} \right).$$

Sad $t \rightarrow +\infty$, pa je t strogo pozitivan realan broj. Za takve brojeve vrijedi jednakost $t = \sqrt{t^2}$. Stoga dobivamo:

$$\lim_{t \rightarrow +\infty} \left(-\frac{\sqrt{t^2 + t + 1}}{t} \right) = \lim_{t \rightarrow +\infty} \left(-\sqrt{\frac{t^2 + t + 1}{t^2}} \right) = \lim_{t \rightarrow +\infty} \left(-\sqrt{1 + \frac{1}{t} + \frac{1}{t^2}} \right) = -\sqrt{1 + 0 + 0} = -1.$$

Tako konačno imamo:
$$L = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(\frac{1 - \frac{1}{x}}{1 - \frac{\sqrt{x^2 - x + 1}}{x}} \right) = \frac{1 - 0}{1 - (-1)} = \frac{1}{2}.$$

9. Uputa:
$$\frac{(x+1)^2 + (x-1)^2}{(1-x) \cdot (x+1)} = \frac{2 \cdot x^2 + 2}{1 - x^2} = \frac{2 \cdot x^2 + 2}{x^2} = \frac{2 + \frac{2}{x^2}}{\frac{1 - x^2}{x^2}} \rightarrow \frac{2 + 0}{0 - 1} = -2 \text{ kad } x \rightarrow -\infty.$$

10. Rješenje analogno kao u Zadatku 9.

11.
$$L = \lim_{x \rightarrow 0} \left[(1 + 2 \cdot x)^{\frac{1}{3 \cdot x}} \right] = \lim_{x \rightarrow 0} \left\{ \left[(1 + 2 \cdot x)^{\frac{1}{x}} \right]^{\frac{1}{3}} \right\} = \left[\lim_{x \rightarrow 0} (1 + 2 \cdot x)^{\frac{1}{x}} \right]^{\frac{1}{3}} = (e^2)^{\frac{1}{3}} = e^{\frac{2}{3}} = \sqrt[3]{e^2}.$$

12. Primijetimo da vrijedi jednakost $\left(1 + \frac{1}{x^2}\right)^{(2-x) \cdot (x+2)} = \left(1 + \frac{1}{x^2}\right)^{4-x^2}$. Uvedimo zamjenu $t = x^2$. Očito, kad $x \rightarrow +\infty$, onda $t \rightarrow +\infty$. Stoga dobivamo:

$$L = \lim_{t \rightarrow +\infty} \left(1 + \frac{1}{t}\right)^{4-t} = \lim_{t \rightarrow +\infty} \frac{\left(1 + \frac{1}{t}\right)^4}{\left(1 + \frac{1}{t}\right)^t} = \frac{\lim_{t \rightarrow +\infty} \left(1 + \frac{1}{t}\right)^4}{\lim_{t \rightarrow +\infty} \left(1 + \frac{1}{t}\right)^t} = \frac{(1+0)^4}{e^1} = \frac{1}{e} = e^{-1}.$$